

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Ольга КОЗЛОВА

"02" вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олександр АВЕРЧЕВ

Протокол засідання кафедри

землеробства ХДАЕУ

від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Аграрний менеджмент

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Садівництво та виноградарство

Спеціальність – 203 Садівництво та виноградарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки і продовольство

Кропивницький – 2025

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Аграрний менеджмент
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Кафедра землеробства
Викладач	Аверчев Олександр Володимирович; професор кафедри землеробства; наукові інтереси: менеджмент, землеробство, меліорація, рослинництво, економіка сільського господарства
Контактна інформація	+380505218000; averchev2011@ukr.net
Графік консультацій	Понеділок 14:00 - 15.20; середа 14:00 - 15.20 (м. Херсон, вул. Стрітенська, ХДАЕУ, корпус ГНК, ауд. 133), або в он-лайн формі: Консультації online: Viber +380505218000, Zoom https://us05web.zoom.us/j/8801845755?pwd=voEIV8gQrVoofnbyy8bqqvrMT1iL8d.1
Програма дисципліни	
Мова викладання	українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	<p>В умовах ринкової економіки, головним напрямом розвитку АПК аграрний менеджмент, який вивчає специфічні аспекти управління компаніями за умов глобальної світової конкуренції. Для сучасного світу характерні швидка зміна технологічних інновацій та непередбачуваність подій. Якщо класичний менеджмент вимагає від менеджера старанності та слухняності, то сучасні реалії - нових компетенцій менеджера. Зростає потреба у менеджерах винахідливих, які вміють нестандартно мислити та вирішувати проблемні ситуації. Особливу увагу приділено мотивації, контролю над креативними командами організації. Показано особливості та відмінності креативних команд від управлінських команд класичного менеджменту. Запропоновано заходи для лідерів компаній, що розвивають креативні показники людського капіталу організації.</p> <p>Через освоєння методів аграрного менеджменту здобувачі краще зрозуміють значущість управлінських рішень у діяльності аграрних підприємств, які зможуть розкрити свої творчі можливості. Все це дозволить майбутнім менеджерам застосовувати нові прийоми та методи у пошуку нестандартних управлінських рішень</p>
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/index.php?categoryid=52

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	<p><i>Метою</i> викладання дисципліни «Аграрний менеджмент» є формування у майбутніх фахівців сучасної системи поглядів і спеціальних знань у напрямі посилення здібностей до прийняття нетривіальних рішень (індивідуальних та колективних), вивченні технологій, призначених для вирішення завдань та проблем (насамперед ММСП аграрних підприємств). отримання теоретичних знань та вироблення практичних навичок опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, що стосуються актуальних проблем розвитку управління в аграрній сфері, організації виробництва в аграрних підприємствах, побудові ефективного колективного та індивідуального фермерського господарства, розвитку системи земельних відносин і управління ресурсами підприємства</p>
Завдання вивчення дисципліни	<p><i>Завданням</i> навчального курсу «Аграрний менеджмент» є:</p> <ul style="list-style-type: none">– аналізувати питання управління агропромисловим виробництвом– на макрорівні, сфери компетенції менеджменту аграрного підприємства;– визначати ефективність функціонування різних форм власності в сільськогосподарському виробництві;– здійснювати управління трудовими, матеріальними, фінансовими, земельними ресурсами аграрного підприємства;– розробляти комплекс маркетингу сільськогосподарського підприємства;– аналізувати особливості розвитку менеджменту аграрного підприємства в сучасних умовах;

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Фахові	ФК 04. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. ФК 05. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. ФК 09. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. ПРН 04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПРН 05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПРН 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.. ПРН 08. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності аграрних підприємств ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026
Семестр	5 семестр
Курс	3 курс
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента (ОК 8)
Пререквізити	
Постреквізити	

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3,0 / 90
Лекції	22
Практичні / Семінарські	22
Лабораторні	
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	залік

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: MS Office. Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальнонавчаних програм та операційних систем Microsoft Office.
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні плановано та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Умови перескладання: здобувачам ВО, які за результатами екзаменаційної сесії мають заборгованість, розпорядженням декана факультету надається право на їх ліквідацію з визначенням графіка перездачі. Графік ліквідації академічної заборгованості складається у деканаті факультету з погодженням із деканом, завідувачами кафедр і доводиться екзаменаторів та здобувачів вищої освіти, не пізніше одного тижня після закінчення терміну екзаменаційної сесії.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попушених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лек	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістовий модуль I. Сутність та функції аграрного менеджменту							
	Тема 1	Суть аграрного менеджменту, його роль та функції	4		2	4	6
	Тема 2	Загальні принципи та функції аграрного менеджменту.	2		2	6	6
	Тема 3	Планування та контроль у менеджменті аграрного підприємства.	2		4	4	6
	Тема 4	Система управління витратами в аграрному підприємстві.	2		2	4	6
	Тема 5	Функція організації у менеджменті аграрного підприємства. Особливості побудови системи управління в аграрних підприємствах різних організаційно-правових форм	2		2	4	6
	ПК ЗЧ 1		12		12	22	30
Змістова частина 2 Менеджмент ресурсів аграрних підприємств							
	Тема 6	Управління земельними ресурсами аграрного підприємства	2		2	4	6
	Тема 7	Управління трудовими ресурсами в аграрному підприємстві	2		2	4	6
	Тема 8	Організація управління капіталом аграрного підприємства.	2		2	6	6
	Тема 9	Управління інвестиційною та інноваційною діяльністю аграрних підприємств	2		2	6	6
	Тема 10	Управління маркетингом аграрного підприємства	2		2	4	
	ПК ЗЧ 2		10		10	24	30
	ЗАЛІК						40
	РАЗОМ (5 семестр)		22		22	46	100

9. Форми і методи навчання

Лекція	<p>Окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал одної або декількох тем навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни «Креативний менеджмент».</p> <p>Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій.</p> <p>Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі.</p> <p>Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як: проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання; презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань; застосування наочних матеріалів; моделюючі вправи, розв'язування творчих задач та завдань; написання наукових завдань (за бажанням здобувача).</p>
Практичні /Семінарські	<p>Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні семестрової оцінки з навчальної дисципліни та фіксуються у журналі обліку успішності.</p> <p>Методи навчання:</p> <p>Репродуктивний метод - розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність здобувачів вищої освіти є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям та правилам - розв'язок задач виконується аналогічно до представленого зразка.</p> <p>Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок. Евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.</p>
Лабораторні	-
Самостійна робота	<p>Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу. Освітній час, відведений на самостійну роботу здобувачів вищої освіти денної форми навчання, регламентується навчальним планом. Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни «Аграрний менеджмент» може виконуватися у читальному залі наукової бібліотеки Університету, навчальних аудиторіях, а також в домашніх умовах. Освітній матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.</p> <p>Методи навчання</p> <p>Пояснювально-ілюстративний метод. Здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного мислення.</p> <p>Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела, розв'язують задачі за темами самостійної роботи дисципліни, виконують інші пошукові дії з метою кращого засвоєння навчального матеріалу.</p>

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи.</p> <p>Усний контроль - опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль - перевірка розв'язку задач практичного заняття, контрольна робота.</p> <p>Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо.</p> <p>Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.</p>	
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
<p>Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, - це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання МКР не передбачено.</p>	
Підсумковий контроль	
<p>Форма проведення екзамену - письмова. Види запитань з відкритими відповідями, тестова та практична частини. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).</p>	

Розподіл балів з дисципліни (форма контролю - екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістова частина 1					Змістова частина 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Додаткові бали за участь у неформальній освіті, участь у конференціях тощо										10	

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аграрний менеджмент: практикум: навч. посібник / Г. М. Запша, В. Г. Курносенко, М. П. Сахацький, Г. І. Дідур та ін.; за ред. Г.М. Запши, В.Г. Курносенка, М.П. Сахацького. Одеса: Інтерпрінт, 2017. 270 с. 2. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент: підручник. Київ: КНЕУ, 2018. 520 с. 3. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: навч. посібник / А. С. Даниленко, О. І. Шемігон та ін. Біла Церква: БНАУ, 2018. 248 с. 4. Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 284 с. 5. Аграрний менеджмент. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» / Укладач О. І. Шемігон. Біла Церква: БНАУ, 2020. 90 с. 6. Мазур К.В., Кубай О.Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с. 7. Козирєва О. В., Світлична К.С., Шуть О.Ю., Коляда Т.А.. Основи прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / О.В. Козирєва,- Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. - 186 с. 8. Козирєва О. В., Ковальова В. І., Глебова Н. В. Управління персоналом. Навчальний посібник. - Х. : Видавництво Іванченка, 2021. - 126 с. 9. Creative management report. How In-House Brand and Creative Teams are Evolving. 2022. https://www.lytho.com/wp-content/uploads/2022/06/2022-Q2-Creative-Management-Report.pdf

Додаткова

1. Аверчев О.В., Жосан Г.В. Інноваційні підходи до управління аграрними підприємствами в умовах військового стану. Всеукраїнської науково-практичної конференції «Організаційно- економічні та соціальні складові розвитку підприємництва». ЛНУП Львів 24 травня 2023 р.м. Дубляни 2023 р
2. Аверчев О.В., Жосан Г.В. Особливості функціонування аграрних підприємств на деокупованих територіях. XII Міжнародна науково-практична інтернетконференція «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств» Проблематика 2023: «Функціонування сільськогосподарських підприємств на засадах циркулярної економіки» 6-7 червня 2023 р.м. Дубляни 2023
3. Yuriy Kyrylov, Viktoriia Hranovska, Hanna Zhosan, Inna Dotsenko, Innovative Development of Agrarian Enterprises of Ukraine in the Context of the Fourth Industrial Revolution. Solid State Technology. Volume: 63 Issue: 6. Publication Year: 2020. pp. 1430-1448. <http://solidstatetechnology.us/index.php/JSST/article/view/2218>(Індексція в Scopus)
4. Аверчев О.В. Кирилов Ю.Є. Фесенко Г.О. The current state of buck-wheat market in ukraine Вісник національної академії наук республіки Казахстан Web of science 2021 <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/5989> ISSN 25181467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print) Стр.113-119
5. Аверчев О.В., Аверчева Н.О. Напрями підвищення ефективності використання земельних ресурсів у фермерських господарствах. Економіка та держава. 2020. № 6. С.15-22. (фахове видання, категорія Б, Index Copernicus) DOI: 10.32702/2306 6806.2020.5.15 Стр.15-22 <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/3902>
6. Аверчев О, Колодійчук В. Інтегрована модель управління логістичними потоками на зерновому ринку України. Економічний часопис Східноєвро-пейського національного університету імені Лесі Українки: журнал/ уклад. Л.Г. Ліпич, М.Б. Кулинич. - Луцьк: Вежа-Друк, 2019. - № 1 (17). - С. 21-31 (фахове видання) DOI: 10.29038/2411-4014-201901-21-31
7. Грановська В.Г., Жосан Г.В. Визначення функцій молодіжного підприємництва. Науковий вісник льотної академії. Серія: Економіка, менеджмент та право. №1. 2019. С. 23-28. <http://dspace.ksau.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/1976/молодіжне%20підприємництво.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Жосан Г.В., Кириченко Н.В. Дослідження методів управління підприємством в умовах пандемії COVID-19 Науковий журнал «Науковий погляд: економіка та управління» Випуск №2 (68), 2020. С. 125-128. <http://biBio.umsf.dp.ua/jsrsh/bitstream/123456789/3991/1/22%20Жосан%20Г.В..pdf>
9. Жосан Г. В. Адаптивний менеджмент і сталий розвиток: взаємозв'язок понять у контексті управління діяльністю підприємства в умовах невизначеності. Бізнес Інформ. 2021. №3. С. 179-187. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-3-179-187>
10. Zhosan Hanna, Khoroshko Anna DIAGNOSTIC ANALYSIS OF THE RELEVANCE OF DOING BUSINESS BY YOUNG ENTREPRENEURS IN THE POST-PANDEMIC COVID-19 PERIOD. Таврійський науковий вісник: Серія Економіка. 2022. Вип. 12. С. 54-61.

**Інформаційні
ресурси**

1. Державний Фонд фундаментальних досліджень України [Електронний ресурс]. URL : <http://www.dffd.gov.ua/>.
2. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.kiev.ua>.
3. Наукова бібліотека ім.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
4. Бізнес в Україні. URL: <http://www.ukrbiz.net>.
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
6. Верховна Рада України. (2011). Про доступ до публічної інформації. Закон України (від 13.01.2011, No2939-VI). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2939-17>
7. Creativity. And innovation management. Edited By: Rene Chester Goduscheit and Jennie Bjork. Impact factor (2021):3.644. Journal Citation Reports (Clarivate, 2022): 143/228 (Management) Online ISSN:1467-8691 © John Wiley & Sons Ltd <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14678691?af=R>